

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Trekløverren

2020

Børnehuset Trekløverren

REGNBUEN

SOL O MIO

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), 2018. Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

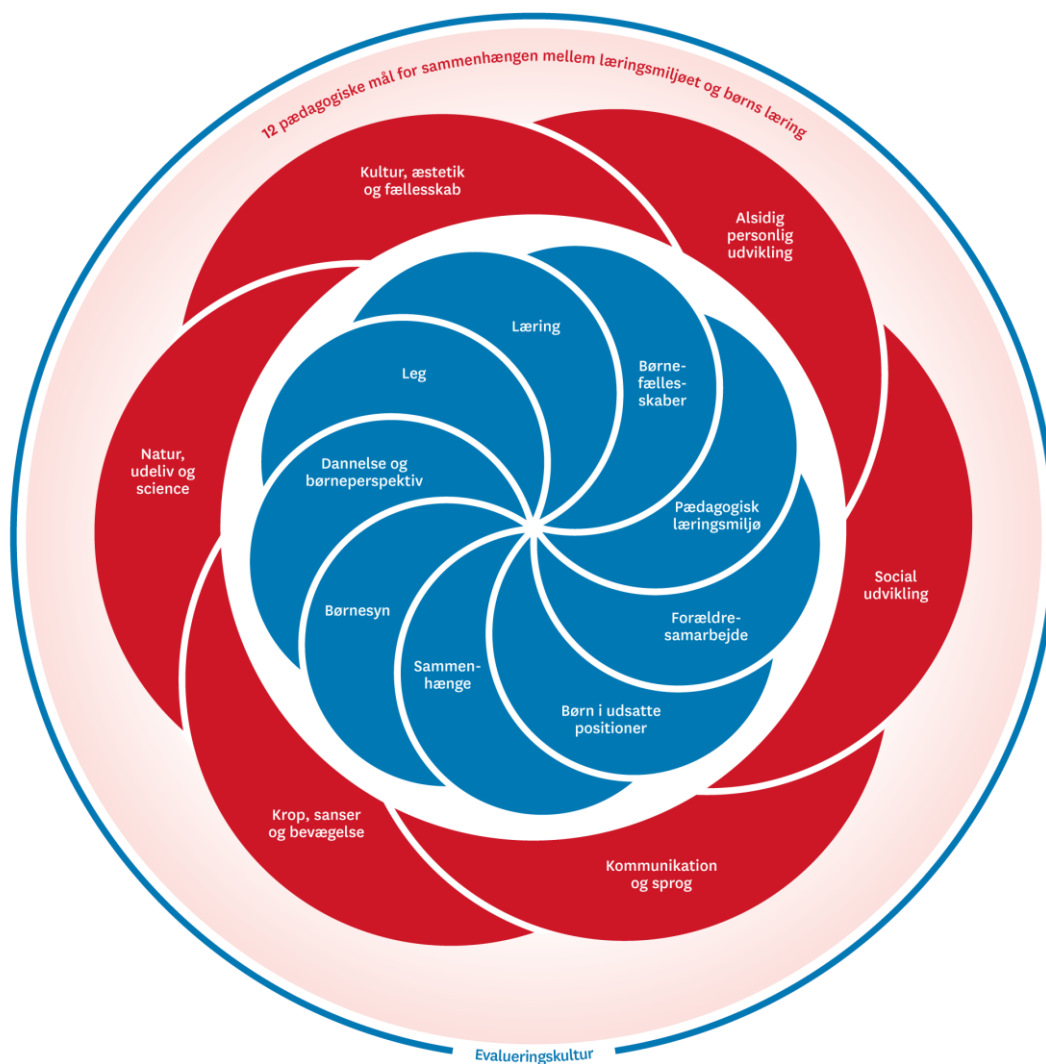
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold.](#)

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Trekløveren er en Kommunal institution, med 1 leder, 2 afdelingsleder og omkring 30 ansatte, Børnehuset Trekløveren består af to afdelinger, Regnbuen som ligger i Skelhøje og Sol O Mio som ligger i Frederiks, kendetegnede for begge institutioner er at de er aldersintegreret. I Børnehuset Trekløveren mødes børn af omsorgsfulde og tryghedsskabende voksne.

Regnbuen:

Vuggestuen: 16 børn i alderen ½ år – ca. 2,5 år

Regndråber: 4 børn i alderen ca. 3 år- ca. 4 år

Vandpytter: 8 børn i alderen ca. 4 år- ca. 5 år

Rokketænder: 11 børn i alderen ca. 5 år- ca. 6 år

Sol O Mio:

Mariehønsene: 7 børn i alderen ½ år – ca. 2,5 år

Larverne: 18 børn i alderen ca. 3 år- ca. 4 år

Sommerfuglene: 24 børn i alderen ca. 4 år- ca. 5 år

Rokketænderne: 28 børn i alderen ca. 5 år- ca. 6 år

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

I Trekløveren ser vi børn som kompetente og unikke individer. Børnesynet har en betydning for den måde, vi møder børnene på. Børnene er kompetente aktører, som har brug for omsorg, udfordringer og positive forventninger, og det at være barn har værdi i sig selv.

Praksisfortælling:

Det er mandag morgen og klokken er 6:30. De første ansatte er allerede mødt ind på arbejde og der er tændt lys, stolet ned og tændt for skærmene. Morgenmaden står på bordet, der er en god og hyggelig stemning. Omkring bordet sidder der vuggestuebørn og børnehavebørn med en voksen. Der høres lyde fra børn, som er i gang med at lege. Søren kommer ind med sin far. Den voksne hilser godmorgen, og spørger til, hvordan natten er gået, og om Søren skal have en portion havregrød og lidt frugt. Søren peger på vinkevinduet, og den voksne tilbyder at tage Søren på skødet, imens der vinkes farvel til far.

I fortællingen følger den voksne Sørens initiativ. Søren bliver mødt med anerkendelse og forståelse, når den voksne hjælper med at vinke farvel til hans far. Vi ser alle vores børn som kompetente, og bringer deres kompetencer i spil gennem en individtilpasset indsats, som beskrevet i ovenstående eksempel.

Læring

Legen er grundlæggende for børnenes sociale og personlige læring og udvikling. Vi skaber læringsmuligheder for børnene, og sætter fokus på at skabe et børnemiljø, der motiverer det enkelte barn.

Børnene har flere gange i løbet af dagen mulighed for fri børneinitieret leg, som rummer uformel læring. De voksne er altid på stuen og legepladsen til at guide eller støtte børnene, hvis der skulle være behov for det. Børnenes egne aktiviteter er primært fokuseret på leg. Gennem leg og dens indtryk lærer børnene at indgå i fællesskaber og venskaber, de lærer konflikthåndtering, de lærer at indordne sig, og de lærer at forhandle. Legen lærer altså børnene en hel del om, hvordan de begår sig socialt. Hermed er de med til at skabe deres eget læringsmiljø.

Vi arbejder ud fra, at legen har værdi i sig selv og er en gennemgående del i hverdagen.

Praksisfortælling:

Tre børn sidder sammen i sandkassen. Der er en forhandling i gang mellem Lotte, Peter og Søren. der skal fordeles roller, Søren vil gerne være far, men Peter og Lotte har allerede aftalt, at de skal være mor og far. Søren begynder at græde, og vil ikke længere være med i legen. Så kommer der et forslag fra en voksen om, at Søren kunne være naboen, og bo i legehuset ved siden af. Det synes Søren, Peter og Lotte er en god ide, og legen fortsætter.

Af ovenstående fortælling fremhæves vigtigheden af den uformelle læring, og hvorfor legen vægtes højt. Fortællingen viser, som tidligere beskrevet, at børnene lærer forhandlings og samarbejdskompetencer gennem legen.

De vokseninitierede aktiviteter er den formelle læringsdel, som giver den voksne mulighed for at tage hensyn til barnets perspektiver eller behov. Her er det for eksempel muligt at hjælpe de socialt svage børn med at danne relationer. Disse vokseninitierede aktiviteter er derved med til at skabe et læringsmiljø, der har relevans for, hvordan børnene begår sig i gruppen.

De planlagte vokseninitierede aktiviteter tager udgangspunkt i læreplanstemaerne. Aktivitetsdagene varierer afhængig af, hvilket læreplanstema der arbejdes med i den aktuelle periode. Indholdet af ugen og aktiviteterne planlægges på de månedlige stuemøder/gruppemøder.

Praksisfortælling:

Det er formiddag i Regnbuens vuggestue. Børn og voksne skal til at holde samling. Både børn og voksne sætter sig i rundkreds, hvor børnene kender deres faste pladser. Samlingen rummer faste rutiner – der startes med en hej-sang, hvorefter børnene skiftes til at vælge en sang. Der synges sange med fagter og bevægelser. Samlingen afsluttes med, at alle børn og voksne ligger på gulvet og slapper af, imens "sov min lille bamseven" spilles i højtaleren.

Samlingen er en voksenstyret pædagogisk aktivitet men med mulighed for ændring alt efter børnenes energiniveau, koncentration, børnenes perspektiv, samt det børnene er optagede af. I samling er der fokus på fællesskab, hvor vi så vidt muligt ser og hører børnene, men med fokus på, at alle deltager i det fælles tredje, som nu måtte være på programmet. Her lærer børnene opmærksomhed på hinanden og især også glæden ved at være i et fællesskab. Samt turtagning, hvor børnene lærer at vente på tur til at sige noget, eller foreslå en sang. Heri lærer de også at behovsudsætte. Det skal være sjovt, lærerigt og hyggeligt at være med til samling. Ofte synger vi eller leger en fælles leg. Andre gange er fortælling eller en bog i brug. Samlingens indhold tilpasses altid børnenes alder og udvikling.

Dannelse og børneperspektiv:

I Trekløveren arbejder vi med demokrati og medbestemmelse, og vi vægter at barnets perspektiver og initiativer skal være med til at forme vores hverdag. Vores børn skal opleve at blive set og hørt, og opleve, at de har indflydelse. Børnene medinddrages i de forskellige daglige aktiviteter, som bliver igangsat af en voksen. I disse aktiviteter er det vigtig at børnene får medindflydelse.

Praksisfortælling fra Regnbuen:

I børnehaven stod formiddagen på en planlagt pædagogisk aktivitet, hvor børnene skulle male. Alle børn blev inddraget i aktiviteten i grupper på 4. men en ny pige, Eva, fra børnehaven trækker sig, og vil gerne observere, hvad aktiviteten går ud på. En voksen tilbyder at de sammen kan male, men Eva har ikke lyst. Nu foreslår den voksne, at Eva kan male i en endnu mindre gruppe, men Eva har stadig ikke lyst. Den voksne foreslår, at de kan male sammen i morgen.

I denne fortællingen får Eva medbestemmelse og indflydelse på, hvordan og hvornår aktiviteten skal gennemføres. Eva bliver set og hørt, og den voksne imødekommer hendes behov. Børnene lærer herigenem, at selv om de bliver inddraget og får medindflydelse, ikke altid kan bestemme, men at børnene får en følelse af at blive hørt og set af de andre børn, samt af den voksne i aktiviteten. Det er nødvendigt at se, hvad der giver mening for det enkelte barn og tilrettelægge aftalerne derefter, så Evas perspektiv får en vigtig stemme ind i planlægningen.

Leg:

Børnene har flere gange i løbet af dagen mulighed for fri leg. De voksne er altid på stuen eller legepladsen til at guide eller støtte børnene, hvis der skulle være behov for det. Børnenes egne aktiviteter er primært fokuseret på leg. Gennem leg og dens indtryk lærer børnene at indgå i fællesskaber og venskaber, de lærer konflikthåndtering, de lærer at indordne sig, og de lærer at forhandle. Legen lærer altså børnene en hel del om, hvordan de begår sig socialt. Hermed er de med til at skabe deres eget læringsmiljø. Vi arbejder ud fra, at legen har værdi i sig selv og er en gennemgående del i hverdagen.

Praksisfortælling fra Sol O Mio:

Det er eftermiddag og børnehaven er ude på legepladsen.

Søren og Eva sidder og leger i sandkassen, de er ved at bygge et sandslot. Søren er ved at vende spannen med sand til et tårn, hvor Eva afbryder og siger: "nej tårnet skal ikke være der" Søren når ikke at registrere dette og får vendt spannen det forkerte sted. Eva bliver sur og ked af det, Søren foreslår, at de laver et nyt tårn, som kan være Evas tårn

Praksisfortælling fra Regnbuen:

Det er formiddag og vuggestuen er ude på legepladsen.

Albert begynder at rutsje ned fra rutsjebanen, han udtrykker glæde ved at rutsje og lige pludselig kommer der en anden dreng, som også gerne vil rutsje ned af rutsjebanen. Den voksne støtter med betrykkende ord og opmuntrer drengene samt minder om at vente på tur, tiden går, og der kommer flere og flere børn til, som også vil rutsje. Alle børn skaber deres eget fællesskab.

Børnefællesskaber:

Der arbejdes med fokus på, at barnet inkluderes, oplever mestring og at være en del af meningsfulde børnefællesskaber. De pædagogiske læringsmiljøer omkring barnet tilrettelægges, så barnet kan indgå i det almene børnefællesskab. Vi vil lave et miljø, hvor det er accepteret, at man har forskellige behov og forskellige måder at være på. Det vil vi bidrage til ved at hjælpe det enkelte barn med at blive forstået i fællesskabet, og at barnet føler, at det hører til og er en del af fællesskabet, og at det kan indgå i forskellige relationer. Leg, dannelse, sprog og læring sker gennem børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammen for. Børnene lærer i en kontekst, og vi ser på børnegruppen i stedet for det enkelte barn. Alle børn skal være aktive deltagere i hverdagslivet og have deltagelsesmuligheder og være en del af fællesskabet.

Praksisfortælling fra Sol O Mio:

Klokken er 10.45 i børnehaven, og imens der bliver skiftet bleer og vasket hænder, går der en voksen op i køkkenet med 2-4 børn og dækker op til middagsmaden. Der er faste spisepladser, så børnene hjælper også med at hente drikkedunke og stille dem på børnenes rigtige pladser. Her lærer børnene at mestre de sociale spilleregler og normer i hverdagen, børnene oplever at være en del af fællesskabet.

Praksisfortælling fra Regnbuen:

Det er middag og hele vuggestuen har lige spist, de sidder ved tre borde. Alle børn skal aflevere deres tallerkener hos den voksne ved bordet og gå ned til kurven, som hænger på væggen og lægge deres hagesmække i. Alle børn oplever at være en del af oprydningen, høre til og hjælpe hinanden, de voksne er opmærksomme på alle børns forskellige behov, da en 7 måneders barn har andre forudsætninger end et barn på 2 år.

Børnene tilegner sig viden og færdigheder gennem fællesskaber i form af etiske og moralske værdier. De lærer, hvordan vi behandler hinanden og at have øje for hinanden. De lærer at mestre de sociale spilleregler og normer, afkode kropssprog og at se og forstå andres behov. Dette styrkes gennem arbejdet med små børnegrupper i løbet af dagen, hvor der især er fokus på at danne relationer.

Både forældre og personale har et ansvar for at skabe et inkluderende miljø i institutionen, så alle føler sig anerkendt, værdsat og en del af fællesskabet.

Praksisfortælling fra Børnehaven:

Rokketænderne bygger et hotel på legepladsen. Legen tiltrækker børn fra mellemgruppen, som inviteres til at deltage i legen. Legen udvides og fortsætter i flere dage, legen tiltrækker børn fra de to forskellige aldersgrupper, som samarbejder ligeværdigt i legen, samtidig spejler Sommerfuglene sig i Rokketænderne.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Trekløveren tilbyder vi pædagogiske læringsmiljøer hele dagen - både i de planlagte aktiviteter men også i hverdagsrutinerne og den frie leg. Dette sikrer vi os, at vi gør ud fra vores planlagte og faste struktur i hverdagen.

Trekløverens struktur i hverdagene

Første ansatte møder på arbejde, tænder lys, låser op, stoler ned, tænder skærme, forbereder morgenmad - så er vi klar, når de første børn møder ind.

Modtagelse

Vi hilser på forældre og børn, vi hilser med benævnelse af barnets navn, og med et smil - og fornemmer hvordan barnets dagsform er, det vil sige, at vi vurderer, hvordan vores tilgang til barnet skal være. Vi spørger om, barnet skal have morgenmad, og vi tilbyder at hjælpe barnet med at vinke til forældrene.

Morgenmad

Den, som først er mødt ind, sætter sig ved morgenbordet, og den anden, som møder 6.15, står klar til at tage imod børn og forældre, tage imod beskeder og vinke med barnet, når forældrene kører af sted. Ved morgenmaden tilbydes havregrød, havregryn og rugfråser.

Overgange og struktur/rytme

Vi prøver at forberede børnene på de kommende gøremål eller aktiviteter, så de ved, hvordan de skal forholde sig. Fx kan det høres: "om 10 min. skal vi spise". Vi kan også snakke om, hvad vi eventuelt skal lige om lidt eller i morgen. Vi er sammen med børnene i overgange, og guider dem i de rigtige retninger. Som f.eks. ca. 10 minutter før samling; Vi forbereder børnene på det næste, som skal ske, så de kan nå at omstille sig. Børnene ved hvilket rum, og hvilken gruppe de hører til, og vi mødes til samling i de forskellige grupper.

Vi har en genkendelig dagsrytme. Alle dage er mere eller mindre ens, så børnene får en god fornemmelse af, hvad skal jeg nu? Når vi har en fast struktur, og dagene er genkendelige, kan det frigive et overskud for børnene, som de kan bruge på fx. at danne relationer, samt tilegne sig ny læring og færdigheder. Vi kan med fordel anvende piktogrammer til børnene, så de selv har mulighed for at holde øje med dagens rytme.

Fri børneinitieret leg

De forskellige afdelinger og legerum åbner, og børnene vælger enten selv, hvor og med hvem de vil lege, eller vi voksne foreslår en aktivitet, eller sætter en aktivitet i gang. Dette foregår som oftest i nærheden af morgenmadsbordet, så vi voksne stadig kan hjælpe dem, som kommer, med at bliver afleveret på en god måde.

Formiddagsmad/Frugt/Samling

Om formiddagen serveres der brød og frugt.

I vuggestuen sidder vi samlet ved bordet og spiser vores mad, mens vi snakker om det, børnene er optagede af.

I Børnehaven startes der med at hilse godmorgen og tale om, hvem vi mangler, og hvem der måske er på vej. Vi kigger ud ad vinduet, og taler om vejret og om, hvordan træerne ser ud, og hvilken årstid det er, samt hvilket tøj vi mon skal have på ud på legepladsen? Vi synger sange, nogle vælger børnene, andre vælger de voksne. Et par rim og remser bliver det også til. Børn, som gerne vil sige noget eller fortælle noget, bliver bedt om at række hånden op. Så bliver brødet sendt rundt, og når de har spist det, stiller de sig i kø til frugten. Mens vi sidder og spiser, bliver der talt om forskellige ting, eller en af de voksne fortæller en historie, eller om en oplevelse.

Vi prioriterer samling i Trekløveren. Indholdet af samlingen varierer fra dag til dag og er tilpasset målgruppen af børn. Samling kan bl.a. bestå af sang, musik, snak, historier, humor, relationsdannelse og et overblik for dagen, som anskueliggør det for børnene.

Afhængig af hvilket hus og hvilken gruppe der er tale om, finder samling sted enten om formiddagen eller til middag.

Formiddagsaktivitet

Formiddagsaktiviteterne er planlagte vokseninitierede aktiviteter. Aktiviteterne varierer og afhænger bl.a. af, hvilket læreplanstema der er i spil.

Frokost

I Trekløveren er der madordning. I institutionen hænger der en madplan, så personale, forældre og børn altid ved, hvad de skal have til frokost den pågældende dag. Vi får varm mad tre dage i ugen og rugbrød to dage om ugen i institutionen. Børn og voksne er med til at dække bordet og er med til at rydde op efter sig.

Toilet/bleskift

Efter frokost går vi på badeværelset. Vuggestuens børn får skiftet ble og afhængig af alder, tilbydes de at sidde på toilettet, inden de skal sove. Børnehavens børn går på toilet eller får skiftet ble, inden de skal på legepladsen. Skulle der være børnehavebørn, der stadig har behov for at sove til middag, tilbydes de dette. Det pædagogiske læringsmiljø opstår primært i det omfang, at børnene ved, de kan spørge efter os, hvis de mangler hjælp. Derudover fungerer de voksne som rollemodeller, der selv sørger for god hygiejne og sundhed på toilettet.

Garderobe:

I garderoben hjælper den voksne et barn ad gangen. Her kan den voksne tage udgangspunkt i det enkeltes barn færdigheder, og udfordre barnet med hensyn til barnets nærmeste udviklingszone. Børnene øver sig i selvhjulpethed ved selv at forsøge at tage overtøj på med støtte fra de voksne eller kammeraterne. De voksne anvender piktogrammer, så alle kan se, hvad man skal have på ud på legepladsen

Sove

Vuggestuen og de børnehavebørn som sover middagslur. De sover i barnevogne i vores barnevognsrum, ude i det fri eller i et tilstødende lokale, hvor der er en kølig temperatur. Madrasser, barnevogne, dyner, puder, sengetøj stilles til rådighed af Trekløveren.

Legeplads:

I Trekløveren prioriterer vi at komme udenfor. Vi bestræber os på at komme ud hver dag, og vi går ud i alt slags vejr. Vi prioriterer udelivet fordi, børnene får mulighed for at bruge kroppen – de gynger, klatrer, løber, mærker og dufter naturen på vores store legeplads. Børnene får plads og øvet motorikken, når de bevæger sig udenfor – de øver sig i at gå, falde, rejse sig igen, cykle, køre scooter. De voksne står klar på legepladsen til at vise, hvordan børnene kan indgå i lege eller agere sig på legepladsen. De voksnes funktioner er at støtte børnene i relations dannelse og i de udfordringer, der kan opstå udenfor. De voksne er i børnehøjde og indgår i de børneinitierede lege med henblik for børneperspektivet.

Eftermiddagsmad

Om eftermiddagen tilbydes børnene brød og frugt. Afhængig af vejret indtager vi eftermiddagsmaden enten på legepladsen eller indendørs. Sidst på eftermiddagen går børnehaven og vuggestuen sammen med de resterende børn.

Institutionen lukker

De sidste børn siger farvel og tager hjem sammen med forældrene. Den sidste voksne i institutionen lukker og slukker derefter.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Når et barn begynder i dagtilbud, er det vigtigt, at der forventningsafstemmes mellem personale og forældre. Samtidig skal denne forventningsafstemning vedligeholdes gennem hele perioden, hvor barnet er tilknyttet dagtilbuddet. Et godt samarbejde er når forældrene er medspillere og samarbejdet er ligeværdigt. Det vigtigste redskab i et godt samarbejde er en åben og tillidsfuld kommunikation og dialog. Forældrene skal være velinformerede gennem den daglige dialog, opslag i huset og via børnenettet. Det kan eksempelvis omhandle: planlagte aktiviteter, dagligdagsgøremål, underliggende tænkning om daglig pædagogisk praksis, afvigelser fra planlægning og praksis osv. Et godt samarbejde mellem pædagoger og forældre er en af de vigtigste faktorer for, at børnene oplever deres tid i vuggestuen eller børnehaven som positiv og tryk. Et tæt samarbejde fremmer desuden børns trivsel, udvikling og læring.

Praksisfortælling fra børnehaven:

Det er blevet middag i børnehaven. Alle børn og voksne har lige spist frokost, og nu skal nogle af børnene på legepladsen. Søren skal hen og sove sammen med en lille gruppe børn fra hans stue. Den voksne putter børnene og sætter sig lidt sammen med dem, til de er faldet i søvn. Søren har i en periode haft svært ved at falde i søvn og ligger meget uroligt. Søren falder endelig i søvn, men vågner kort til efter og er ked af det. Den voksne tager Søren med på legepladsen, men resten af dagen virker Søren træt og kommer nemt i konflikter med de andre børn. Da Søren bliver hentet, fortæller den voksne forældrene, om hendes/hans oplevelser, omkring Sørens manglende søvn. Forældrene fortæller, at de oplever Søren som en dreng, der har et stort behov for tryk og genkendelighed. Samtidig fortæller de også, at Søren er følsom overfor miljø og lyde. Den voksne og forældrene aftaler, at Søren kan prøve at sove i et mindre rum ved siden af, hvor han ikke så let forstyrres. Samtidig kan Søren sove med medbragt bamse og sengetøj hjemmefra for at skabe større tryk.

Denne fortælling beskriver et godt samarbejde mellem den voksne og forældrene, fordi der er en åben og tillidsfuld dialog, hvor forældrene er medspillere. Ved et fælles samarbejde findes der en løsning, der optimerer Sørens trivsel i dagtilbuddet.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner er et bredt begreb i daginstitutioner. Det kan være et barn, der af flere årsager har brug for opmærksomhed i enkelte dage, uger, perioder eller år. Barnet har værdi i sig selv.

Vi møder barnet i en positiv forventning, inspireret af Marte Meo metoden om anerkendende pædagogik. Vi får afdækket, hvad der er på spil, og hvordan vi kan motivere barnet til deltagelse i fællesskabet. Vi laver TOPI (tidlig opsporing og indsats) tre gange om året, og benytter os også af ”fri for mobberi” materialerne.

Hvert enkelt barn indeholder ressourcer og udviklingspotentiale. Hvert barn er unikt. Barnets udvikling og læring afhænger af relationer til andre, både børn og voksne. Som ansatte i institutioner har vi et stort ansvar for at få de udsatte børn med i et fællesskab.

Et tiltag, der kan hjælpe udsatte børn til at indgå i relationerne og dermed opnå bedre læring, er, hvis man inddeler børnene i mindre grupper. Her kan de bedre få vejledning, og der vil blive bedre mulighed for at se det enkelte barn og støtte det der, hvor det er. Det bliver også nemmere for barnet at danne relationer til andre i en mindre gruppe. Det er vigtigt for barnets udvikling, trivsel og læring, at barnet får dannet gode relationer til andre børn. Udviklingen skal foregå i ligeværdige forhold, som den voksne skal hjælpe med at skabe for børnene. Vi vil bruge interne og eksterne samarbejdspartnere for at skabe den bedste hverdag for barnet. Der vil blive skaffet hjælpemidler for de børn, der har behov for dette, så de kan indgå på lige fod med de andre.

Praksisfortælling fra Regnbuen:

Det er formiddag i vuggestuen hvor den voksne har en gruppe børn af fem personer med ind og spille billedlotteri. Albert og Anna bliver hurtigt afledt og mister fokus for aktiviteten, den voksne overtager styringen af aktiviteten og forsøger at fastholde deres opmærksomhed ved at guide børnene gennem aktiviteten.

Den voksne har sat rammerne og har mulighed for at sammensætte gruppen, så den er tilpasset efter det udsatte barns behov og deltagelsesmuligheder. Der er taget højde for, hvem det udsatte barn er, og hvor der er bedst mulighed for at danne relationer, læring og trivsel.

I vuggestuen, hvor børnene ikke har så meget sprog endnu, vil vi arbejde med det nonverbale igennem babytegn, samt kropssproget og mimik. I forhold til det verbale, vil vi sætte ord på følelser, handlinger, situationer.

Praksisfortælling fra Sol O Mio:

Det er formiddag på stuen, vi er samlet i en rundkreds til samling inden frugt, Søren forlader tit sin plads for at hente legesager eller se, hvem der kommer ind ad døren. Mange af de andre børn spejler sig i Søren, og gør det samme, hvilket skaber larm og uro blandt børnene. Den voksne italesætter for børnene, at de skal sætte sig på deres pladser, hvorefter den voksne henvender sig til Søren og giver ham en opgave. Her bliver Søren inkluderet i samlingen ved at hente frugten og dele den ud sammen med en anden.

I denne fortælling motiverer den voksne Søren ved at give ham en central og vigtig rolle i samlingen. Sørens fokus flyttes, så han bidrager positivt til fællesskabet, og det giver ham flere deltagelsesmuligheder. Den voksne har et ressourceorienteret syn på Søren frem for at se hans adfærd som et problem.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Når vi modtager et nyt barn i børnehaven, bestræber vi os på at give barnet og forældrene en tryk og god start. Gode overgange er med til at sikre, at barnet trives og udvikles i børnehaven. En god overgang sikrer vi blandt andet ved at invitere barn og forældre på for besøg og velkomstsamtale.

Når vi modtager et barn fra vuggestuen, er vi i den heldige situation at have et kendskab til barnet på forhånd. I begge afdelinger, åbner og lukker børnehaven og vuggestue sammen. Overgangen fra vuggestue til børnehaven sker altså i velkendte og trygge rammer, og barnet vil opleve at møde voksne, det kender. Når der er ca. 6 mdr. til, at vuggestuebarnet starter i børnehaven, vil kontaktpædagogen fra vuggestuen invitere forældrene til en samtale. Her tales blandt andet om, hvordan man bedst muligt forbereder barnet på børnehaven start. Inden børnehavestart afholder børnehaven overleveringssamtaler med barnets kontaktpædagog fra vuggestuen og forældrene, her planlægges vi i fællesskab, hvordan vi sikrer barnet trivsel og udvikling. Et tiltag, vi benytter, er at lade vuggestuebarnet besøge børnehaven. Når der er 4 uger til at vuggestuebarnet skal starte i børnehaven, laver vi en aftale med kontaktpædagogen og forældrene om, at barnet bliver afleveret i børnehaven og deltager her indtil middag en dag om ugen. Dette gør vi for, at barnet skal blive tryk i sin relation til børn og voksne i børnehaven, og for at barnet kan lære huset og dets rutiner at kende. Hvis barnet er tryk, vil det også trives, udvikle sig og lære nye færdigheder i børnehaven.

Når vi modtager børn fra dagplejen, afholdes der overleveringssamtale med dagplejeren. Der inviteres til velkomstsamtale, hvor det planlægges i samarbejde med forældrene, hvordan vi giver barnet en god overgang fra dagpleje til børnehaven.

Når barnet skal starte i skole, har vi fokus på at fremme den sociale udvikling og relations dannelse i vores førskolearbejde.

Førskolegrupperne i henholdsvis Sol O Mio og Regnbuen samarbejder tættere det sidste år, børnene går i børnehave, fordi begge huse fortrinsvis sender børn til Frederiks skole. Fra marts til juli mødes vi i en førskolegruppe, hvor vi har fokus på det sociale og relations dannelse. Når vi mødes i førskolegruppen, opdeler vi børnene i mindre grupper, fx i aktiviteter og spisning, så de får mere ro til at lære nye børn at kende. Vi blander også Regnbuebørnene og Sol O Mio børnene, så de lærer nye børn og voksne at kende, således de ikke kun er sammen med deres venner fra eget hus. Vi vurderer løbende, hvad børnene har brug for, hvor skal vi mødes med hinanden og hvor mange gange. De aktiviteter, vi planlægger, skal være en blanding mellem voksenstyrede aktiviteter og selvvalgte aktiviteter.

I forhold til forældrene holder vi infomøde i januar, hvor skolen og børnehaven deltager sammen med forældrene. Informationen handler om de overordnede planer og de fastlagte aktiviteter. Skolen fortæller, hvad de forventer af forældrene og af de kommende skolebørn.

For at gøre børnene trygge ved skolen og få kendskab til den nye verden, kommer vi på 3 skolebesøg. Børnene møder og lærer deres børnehaveklasselærer at kende, se hvem de skal gå i klasse med, lære lidt om skolestrukturen og rytmen. Derudover prøver børnene at gå i SFO. Personalet deltager i skoletiden, hvis det vurderes, at nogle børn har brug for det. Inden vi sender børnene i skole, overleverer vi dem ved hjælp, af overgangsskema fra hjernen og hjertet i samarbejde med forældrene. Disse sendes til skolen, så de på skrift kan læse om barnet, de modtager. Derudover har vi også i maj/ juni møde med forældre, skole og børnehave, hvor vi mundtlig overleverer børnene. Disse beskrivelser indeholder, hvad børnehaven og forældrene syntes, er vigtigt for skolen at vide, inden børnene starter. Vi vil have fokus på og arbejde med de udfordringer børnene har, da vores mål er at gøre børnene skole klar i samarbejde med forældrene. Generelt arbejder vi altid med, at børnene kan tage imod kollektive beskeder, at holde styr på deres ting/tøj at være selvhjulpne især ved toiletbesøg og i garderoben, at acceptere kravsituationer (legen slutter, rydde op, skal aktiviteter). Til samling øver vi turtagning, at lytte, tie stille, række hånden op, sidde stille osv. Det kan være, at de hører en historie, spille spil, leger en leg. Vi opfordrer dem til at skrive deres navn, når de har tegnet en tegning eller noget kreativ. Vi har bogstaver, figurere, former til rådighed for børnene, både som legetøj, kreative ting, udsmykning.

Vi tilrettelægger og skaber en hverdag, hvor børnene får lyst til at udforske, eksperimenterer og ikke mindst at lege. For det er bl.a. gennem legen, at børnenes sociale læring og udvikling fremmes. Det er her, de får erfaringer med sig selv, de lærer at forhandle, indgå kompromisser, samarbejde og løse konflikter.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Børnehuset Trekløveren med sine to afdelinger ligger i udkanten af Viborg kommune, ikke langt fra os ligger Frederiks kirke, her deltager vi hvert år en dag i december i et hyggeligt arrangement, med historiefortælling om Jesusbarnet og Julesalmer. Børnene er optaget af det smukke rum, klangfortælling, og flere af dem fortæller om, hvordan de selv eller søskende er døbt i denne kirke. Vi benytter os af de kulturelle tilbud, der kommer fra Viborg kommune, som kan være arrangementer på bibliotekerne, naturskolen som alle børn som voksne er meget begejstrede for. Da vi ligger langt fra bibliotekerne i kommunen, har vi en ordning om at få bragt bøger til os, hvor vi får bøger til vores aldersgrupper og emnebøger, når vi ønsker det. Vi har et godt samarbejde med Fripølehuset og Dagcentret i Frederiks, det er især omkring højtider og fastelavn. Børnene er omsorgsfulde og umiddelbare i kontakten til de ældre. Alle nyder dette samarbejde, det er ganske enkelt magisk, hvad der opstår i det samvær.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske børnemiljø

- Her ses vigtigheden af stuens indretning og størrelse. Vi har fokus på, at alle rum har sin funktion og skal signalere det. Derudover arbejder vi med at skabe små rum i det store rum.
- Der skal være plads til både fysisk udfoldelse og stille aktiviteter.
- Vi har fokus på at mindske støjniveauet. Dette ved løbende gennem dagen at planlægge aktiviteter, hvor det er muligt at arbejde i mindre børnegrupper. Derudover giver opdelingen af mindre børnegrupper, os mulighed for at planlægge målrettet pædagogiske aktiviteter, som har fokus på aldersgruppen.
- Vi prioriterer dagligt at være udenfor, hvor vi gør brug af vores fantastiske udearealer. Uderummet giver her børnene mulighed for og plads til, sansning, bevægelse, fantasi og kreativitet. Derudover styrker det deres nysgerrighed og kan være med til at udvide børnenes deltagelsesmuligheder i fællesskabet.
- Vi skaber udviklende læringsmiljøer for børnene i dagligdagens rutiner. Her arbejder vi i garderoben med selvhjulpethed, samt det af få sat overtøjet i børnehøjde, så det er let tilgængeligt. Det er vigtigt, at vi skaber læringsmuligheder for børnene og har fokus på at skabe et børnemiljø, der motiverer det enkelte barn.
- Vi skaber gode hygiejneforhold. Her har vi i børnenes dagligdag, gjort brug af tiltag som håndvask. Dette er gjort visuelt for børnene ved brug af billeder, som børnene under håndvask kan spejle sig i. Vi arbejder med at få gjort det til en rutine for børnene, at vaske hænder før spisning, efter toiletbesøg og efter ude leg. Det at få tingene gjort til en rutine, skaber overblik i dagligdagen og børnene ser det meningsfuldt.

Det psykiske børnemiljø

Det psykiske børnemiljø, handler om børnenes psykiske velbefindende. Det har fokus på at skabe en tryk og positiv hverdag med genkendelige rutiner. Det handler om at skabe tillidsfulde relationer, hvor børnene føler sig værdifulde i fællesskabet og udvikler selvværd og selvtilid.

- Det er vigtigt, at samspillet mellem børn og voksne i den vertikale relation, bærer præg af:
 - Anerkendelse og positive forventninger
 - Gensidig respekt og tolerance
 - Nærværenhed, omsorg og tryghed
 - Vigtigheden af at skabe glæde og grine sammen
 - At møde barnet, hvor det er og følge dets spor

- Derudover er det væsentligt at have fokus på børnenes indbyrdes samspil og det at kunne knytte venskaber, samt indgå i legerelationer.
 - Respekt via sprog og handlinger
 - Et godt børnemiljø handler om sociale relationer
- Vi arbejder i hverdagen i små grupper, hvor vi har fokus på at skabe en tættere interaktion mellem barnet og den voksne. Derudover giver det os en større forståelse af det enkelte barn, og hvordan vi rammer dets nærmeste udviklingszone. I de mindre grupper, er der plads til, at vi kan arbejde mere alderssvarende og have fokus på de mere tilbageholdende børn, og hvordan vi får dem guidet og vejledt i aktiviteten.
- Vi har fokus på brugen af piktogrammer, og hvordan det giver børnene et overblik over dagen, samt struktur i hverdagen. Piktogrammerne skaber et visuelt billede af hverdagen og kan gøre overgangene mere forudsigelige og gennemskuelige for nogle børn.
- Vi anvender Marte Meo principperne;
 - Positivt bekræfte - for et udviklingsstøttende samspil
 - Benævne egne initiativer - skaber forudsigelighed, tryghed og tillid
 - Benævne barnets initiativer - skaber selvregistrering og selvregulering, (lære sine egne og andres følelser at kende)
 - Positiv ledelse - skabe en tryk og følelsesmæssig stemning og for at matche udviklingsniveau
- Vi arbejder ud fra materialet "Fri for mobberi", hvor vi har fokus på at forebygge mobning blandt børnene og derved skabe mobbefrie miljøer samt stærke børnefællesskaber. Her arbejder vi ud fra værdierne tolerance, omsorg, respekt og mod. Vi arbejder med at styrke børnenes empati og forståelse for det sociale samspil.

Det æstetiske børnemiljø

I det æstetiske børnemiljø handler det om samspillet mellem omgivelserne og børnenes sanser. Børnene skal have en oplevelse af, at dagtilbuddet er et rart og behageligt sted at være. Det handler om, hvordan indretningen og udsmykningen af rum, legeplads og selve bygningen, kan være med til at påvirke børns oplevelser og handlinger, samt legen og børnenes læring. Rammerne skal indrettes, så børnene oplever at blive udfordret og inspireret både fysisk og psykisk.

- Indretning og udsmykning
 - Vi tilstræber et indbydende miljø f.eks. med friske blomster
 - Vi pynter med inspirerende udsmykning efter årstiden, temaer og lignende, i samspil med børnene (hjemmelavet pynt/dokumentation), fotografier af børnene (så barnet føler sig som en del af institutionen).
 - Garderoben indrettes, så børnene kan være selvhjulpne alt efter alder
 - Vi spiser i mindre grupper for at skabe ro og nærvær
 - Legetøj, spil, kreative materialer, såsom saks, farver, lim osv. skal være tilgængelige og tilpasset efter børnenes alder.
 - Små rum og kroge hvor børnene kan føle sig inspireret til leg. Her har vi fokus på udskiftning af legetøj med udgangspunkt i børnenes interesser.
 - Vi bestræber os på at få tingene gjort visuelt for børnene ved at sætte billeder på kasserne med legetøj, så det er nemmere for børnene at overskue stuen og finde det legetøj, som de har lyst til at lege med. Derudover giver det børnene et større overblik, så det er nemmere for dem at rydde op.
- De indendørs og udendørs omgivelser
 - Vi indretter indbydende rum og kroge med inspirerende legetøj og legeredskaber, som fremmer børns lyst til at bevæge, udfolde og fordybe sig, samt have stille lege.

- De udendørs omgivelser skal give mulighed for, at børnene kan styrke deres grov motoriske udvikling, men også inspirerer til aktiviteter, hvor det er muligt for børnene at fordybe sig og derved styrke deres finmotorik.
- Legepladsen giver samtidig børnene mulighed for at stimulere deres sanser. Her ved plantning af krydderurter eller frugt og bær, som børnene kan smage på. Derudover kan børnene i sommerhalvåret være med til at plante blomster, som de kan se, dufte og vande.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

For at understøtte børnenes alsidige personlig udvikling i vores pædagogiske læringsmiljø er det afgørende, at barnet bliver mødt af nærværende, omsorgsfulde voksne. For at opnå dette, arbejder vi med en struktureret planlægning, hvor personalet hver dag ved, hvad de skal lave.

Om formiddagen er det med en mindre gruppe børn i en planlagt aktivitet, hvor børnene både inddrages og er medskabere af aktiviteten. Den voksne laver en aktivitet, der er tilpasset barnets/børnenes nærmeste udviklingszone og med de pædagogiske overvejelser, der ligger til grund for aktiviteten.

Vi har ikke de samme muligheder for opdeling i mindre grupper om morgenen og eftermiddagen, så her er organiseringen den, at personalet skaber legemiljøer, der motiverer børnene til leg og samspil med andre. Her går det pædagogiske personale også både foran, ved siden af og bagved børnegruppen, støtter og guider i de situationer, der opstår.

Praksisfortælling Regnbuen:

En børnegruppe på 7, 4 årige skal i tegnemale og male selvportrætter, men en dreng vil ikke med og male. Den voksne siger, at det er en god ide, han kommer med, for hun har brug for hans hjælp. Drengen bliver glad, for han vil gerne hjælpe, men understreger, at han ikke vil male. Da børnegruppen kommer i værkstedet, skal alle børn først have forklæder på og nu beder den voksne sin "hjælper" om, at han ikke lige hjælper sine venner med at få forklæder på, det gør han med den største glæde. Den voksne deler papiret ud, de skal male på, og alle sidder nu klar, men hun har "glemt" penslerne, så nu får den lille hjælper endnu en opgave. Han henter pensler og deler dem ud, og sætter sig nysgerrigt op og følger med i, hvad der nu skal ske. Herefter går den voksne i gang med at instruere omkring opgaven med selvportrættet, alle børn går aktivt i gang med at male, og drengen følger nysgerrigt med. Den voksne spørger, om han ikke vil male alligevel og han svarer, at han ikke kan så godt som de andre. De snakker i gruppen om, at malerier ser forskellige ud, og man kan øve sig, en pige siger "engang kunne jeg ikke cykle, men så øvede jeg mig, og nu kan jeg" Den voksne spørger, om der er andre, der har prøvet og øve sig i noget og alle har et bud på, hvad de har øvet sig i. Drengen griner, og den voksne siger til ham, skal vi øve os sammen? han nikker glad, og hun anviser ham i processen, og han får lavet et billede med nogle flotte streger.

Praksisfortælling Sol O Mio:

Der er planlagt bevægelse i multisalen, 3 ca. 1,5 årige børn og 1 voksen. Der er taget gyngestol, tunnel og plastik skamler frem til aktiviteten. Plastikskamlerne har den voksne stillet i en lille række på 4 tæt på hinanden, midt på gulvet. Børnene bliver glade, da de ser, hvad de skal lave og går hurtig i gang med at prøve de forskellige ting, en af børnene vil prøve at gå på skamlerne, men har svært ved at komme op at stå på dem. Hun prøver flere gange, men det er svært for hende at holde balancen og at komme op og stå på den. Den voksne opmuntrer hende ved at sige "prøv igen", men pigen virker usikker på situationen. Den voksne sætter de 4 skamler på en ny række ved en madras, og kalder på barnet, og viser hende vejen til, hvordan hun kan gå på skamlerne og slutte af med at hoppe ned i madrassen med et glad lille Jubii. Med den voksnes hjælp prøver pigen balancegangen, hun snubler flere gange, men til sidst lykkes det hende at gå fra den ene ende og til sidst hoppe ned i madrassen. Hun kommer også med et glad udbrud, da hun lander på madrassen. Hun bliver så glad, at hun prøver flere gange efter hinanden, hun sender den voksne et blik af glæde og stolthed.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Det er i relationen til andre, barnet udvikler sine sociale kompetencer og empati. Det er, i de fællesskaber de indgår i vigtigt, at barnet føler sig mødt, hørt og forstået, så de oplever at høre til og føle sig som en del af det fællesskab. Vi møder barnet i en positive og anerkendende forventning, inspireret af Marte Meo metoden, som er med til at understøtte god social læring og empati.

Vores inddeling af børnene i mindre grupper, i det omfang det er muligt i løbet af dagen, er derfor en vigtig del af det pædagogiske arbejde. Her er de voksne meget tæt på barnet og guider og støtter i det omfang, hver enkelt har behov for det. De skal opleve og være en del af et fællesskab, hvor vi som mennesker er forskellige.

I legen udvikler barnet sin identitet, og vi skal skabe og udvikle læringsmiljøerne således, at børnene kan udvikle sig i læringsmiljøet. I legene skal barnet øve sig i at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter, her går vi som voksne foran, ved siden af og bagved for at støtte barnet i sin sociale udvikling.

Praksisfortælling:

Det er cykeldag for hele børnehaven. 2 børn cykler sammen. De snakker om at være røver og politi, men de kan ikke blive enige om, hvem der skal være hvad. Den voksne foreslår, at de begge kan være politi, og at hun kan være røveren. Det synes børnene er sjovt. Hun løber op i den anden ende, og de cykler efter hende, da de fanger hende, siger hun puh, jeg er træt. Det ene barn kommer nu i tanke om, at så kan de være ambulancer og hente trætte og syge folk. Begge børn cykler videre og siger babu babu.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vuggestue:

Vores pædagogiske mål for sprogarbejdet i vuggestuen er, i samarbejde med forældrene, at styrke børnenes kommunikation og samspil.

De voksne skaber hver dag læringsmiljøer, som skaber rammer for børnenes sproglige kompetencer. Vi understøtter, at alle børn opnår erfaring med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som de kan bruge i sociale og inkluderende fællesskaber.

Vi følger barnets interesser, øver turtagning og tilbyder nye ord.

Vuggestuens sprogarbejde foregår over hele dagen i de daglige rutiner som f.eks.: Måltidet, oprydning, ble-skift, ”farvel stund”, og når barnet øver sig i af- og påklædning, men også i aktiviteter som leg, musik, kreative processer m.m.

Børnene har mulighed for selv at hente bøger, som de fordyber sig i. Vi benytter også bøgerne til dialogisk læsning. Sange med fagter, rim og remser, sanglege og sangkufferter bruger vi dagligt for på den måde at skabe genkendelighed, struktur og tryghed.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vuggestuen:

I dele af dagen sørger vi for at dele børnene op i mindre grupper, så vi kan være nærværende og imødekomme børnenes behov og interesser.

Praksiseksempel:

En gruppe børn skal have børnemassage. De går i et rum, hvor lyset bliver slukket, og kun sanselampen er tændt. Der bliver sat stille musik på. Børnene sidder i et lang tog. Den voksne bagerst kører en hånd rundt på ryggen af barnet foran hende ” vi laver pizza”, barnet gør det samme på barnet foran sig osv. osv. Bevægelserne ændres til fx regnvej, der kravler en edderkop og lign.

Børnehaven:

Praksiseksempel:

Der er eftermiddag, og der er lige spist frugt. Børnene har derfor været afbrudt i deres leg, og skal lige i gang igen. Flere af børnene efterspørger at komme i dalen og lege. Den voksne spørger, hvor mange der vil med i dalen. De der vil med får lov at gå med i Dalen. De andre bliver tilbage sammen med den anden voksne på legepladsen. I dalen bliver der løbet op og trillet ned af bakkerne. Børnene mærker det lange græs op ad deres ben. Nogen børn synes, det kilder, andre synes, det kradser.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspejlet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Målet er, børnene får oplevelser i og med naturen. De skal have erfaringer, eksperimentere og have kendskab til naturen. Gennem udeliv og naturoplevelser lærer børn om sig selv og den verden, de færdes i. De skal have oplevelser og tid til fordybelse i naturen, som vi giver dem gennem de aktiviteter, vi planlægger. Det kan også være at undersøge de dyr og planter, vi finder i naturen og bruge vores sanser, når vi går på opdagelse. Vi giver børnene en viden og forståelse for naturen f.eks. små dyr er levende væsner, vi skal passe på, blomster skal ikke bare plukkes, og grene skal ikke knækkes uden en grund, vi smider ikke affald i naturen osv.

Vi understøtter børnenes nysgerrighed og oplevelser i naturen ved at tilbyde forskellige redskaber, som de kan have til rådighed, når vi sammen finder dyr og planter, som skal undersøges. Vi bruger forstørrelsesglas, små bakker, terrarier, opslagsbøger, mm. Vi læser bøger, synger sange, laver rim og remser om dyr.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Børnehuset Trekløveren tænker vi kultur, æstetik og fællesskab ind i læringsmiljøerne, som vi møder i hverdagens rutiner, planlagte aktiviteter, spontane leg og indretning. Stuerne er indrettet i mindre legezoner som f.eks. køkkenkrog, konstruktionsområde, dukkekrog og læsehjørne. Her er legetøjet placeret, så det indbyder til leg og vækker børnenes nysgerrighed, samt giver mulighed for fordybelse.

I løbet af året har vi forskellige temaer, som vi går i dybden med, børnene får mulighed for at eksperimentere og gøre sig forskellige erfaringer inden for temaets rammer. De bliver præsenteret for forskellige indtryk, som kan inspirere dem i deres leg eller ved kreative udfoldelser.

Når børnene skal udtrykke sig kreativt, introducerer vi dem for forskellige materialer; f.eks. materialer fra naturen herunder grankogler, blade, kastanjer og æbler, men også materialer som papir, karton, paptallerkener, mælkekartoner og paprør. Ud fra materialerne guider vi børnene til at fremstille forskellige æstetiske udtryk ved at inddrage f.eks. maling, vandfarver, lim, farveblyanter m.m.

Gennem kreativ udfoldelse får børnene mulighed for at undersøge og eksperimentere med forskellige materialer. Deres nysgerrighed vækkes, og barnets fordybelsesevne stimuleres.

Vi synger ofte; både traditionelle og nyere sange. Vi synger sange, der handler om ting, vi er optaget af, eller er i gang med at lære noget om. Vi har også sangkuffert, som vi synger ud fra. Herigennem inddrages

børnene i fællesskabet, og er aktiv deltagende. Vi synger fagtesange, så de helt små børn, uden verbalt sprog, kan deltage.

Vi fejrer også mange traditioner så som fødselsdage, jul, fastelavn, sommerfest, lysfest og påske, hvor sang også inddrages. Vi gør meget ud af at markere de forskellige mærkedage ved f.eks. at pynte stuen op med børnenes hjemmelavet pynt.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I

arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I en del år har vi benyttet os af Mødet på midten, Vippebrættet (Børns Læring) og praksisfortællinger til at udvikle vores praksis. Det har vi haft succes med at benytte os af til de fokusområder, vi har haft behov for at udvikle på.

En metode hvor vi undres, indhenter viden, sætter mål, planlægger aktioner, evaluerer og implementerer. I forbindelse med kompetenceforløbene er vi blevet introduceret til skema til handling, hvor spørgsmålene er med til at støtte os i at forbedre og optimere praksis, så vi skaber læringsmiljøer, som børnene kan udvikle sig i.

Den nye viden, vi erhverver os, skal gerne munde ud i nye handlinger og forankre sig i praksis.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Med metoderne som "mødet på midten", skema til handling, aktionslæring og KVALid, er vi godt klædt på i forhold til at følge vores praksis nøje og evaluere på nye tiltag. Vi vil på pædagogiske dage, personalemøder og gruppemøder benytte disse evalueringsredskaber.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud